

Українська жінка – особливий феномен

Коли ми вивчаємо тисячолітню історію української землі, то бачимо, яка важлива роль жінки в суспільстві. Саме вона як мати та берегиня родини виховувала дітей, дбала про наступні покоління. На перший погляд може здатися, що жінки не мали серйозного впливу на хід та розвиток історичних подій, адже вони не займали керівних посад. Однак українки впродовж століть вирізнялися величчю почуттів і талантом материнства, освітою й вагомістю справ.

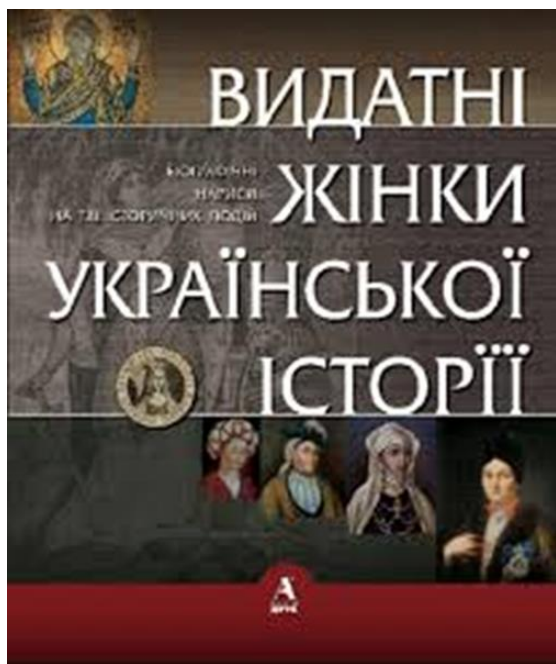
Знайомлячись із долями жінок, зокрема козацької доби, переконуємося, що саме сила, терпіння та мужність допомагали українським жінкам не тільки рятувати своїх нащадків, а й інколи, як Роксолана чи Ганна-Фатима, впливати на політику Османської імперії. Або як Марія-Магдалина, мати гетьмана Мазепи, виховувати лідерів народу.

Можна перелічити чимало жінок, які прославляли рідну землю. Це письменниці, художниці, актриси, співачки, наукові та громадські діячки. Їхні імена відомі не лише в Україні, а й далеко за її межами. На прикладах їхніх життєвих доль виховують цілі покоління. А біографії Олени Блаватської, Лесі Українки, Олександри Екстер, Марії Примаченко та ще незліченної кількості інших талановитих українок вивчають і досліджують у країнах зарубіжжя.

Жінки України: Біографічний енциклопедичний словник про видатних українських жінок минулого та сьогодення./ Укладачі: Л. Г. Андрієнко та ін.; редколегія: М. А. Орлик (гол. редактор) та ін. — Київ: Фенікс, 2001. — 560 с.

У словнику вміщено понад 2500 довідок про життя і діяльність відомих українських жінок, які працювали і працюють у галузі духовного, суспільно-політичного, економічного і господарського життя України.

Сергій Сегеда. Видатні жінки української історії. Книга 1. X-XVIII століття. –Київ: Балтія Друк, 2020. – 264 с.

Книжка відомого українського антрополога, професора Сергія Сегеди, розповідає про долі відомих українок, які залишили свій слід на історичній арені нашої країни – від легендарної княгині Ольги до Наталії Розумовської, матері останнього українського гетьмана Кирила Розумовського. Складні долі, злети і падіння, вагомий вплив на

політичні рішення і вчинки державних мужів – цей історичний калейдоскоп в поєднанні з простотою викладення і багатством мови автора не може не привернути уваги найвибагливішого читача.

Для широкого кола читачів, любителів історії, студентів, викладачів історії у вищих навчальних закладах.

Кісь, Оксана. Жінка в традиційній українській культурі другої половини XIX – початку XX ст. / О. Кісь; Інститут народознавства НАН України. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2012. – 287 с.

Головною метою цієї книги було зробити простих українських жінок видимими в історії вітчизняної культури та ввести жіноцтво як важливу категорію у соціальну історію. Надто довго історики не помічали звичайної української жінки. І цю несправедливість

слід виправити. Живі голоси жінок виринають в моєму тексті в їх оригінальному звучанні. Жінки тут розповідають про себе і про свій світ своїми словами і нам належить їх вислухати з повагою.

Джерельну базу монографії склав чималий корпус етнографічних і фольклорних матеріалів, історичних документів, законодавчих актів, статистично-демографічних відомостей. Розповіді жінок, записані під час авторських експедицій на Бойківщину, Київське Полісся, Волинь і Полтавщину, додають дослідженню ваги історичного документа.

Позбавлена сентиментально-патріотичного флеру, книжка Оксани Кісь справляє напрочуд добре враження ґрунтовної наукової розвідки, в якій емпіричні факти коректно структуровано та пояснено. Розкриті суперечливі та складні аспекти жіночого повсякдення, багаторівневість гендерних відносин минулого додають інформації для розуміння суті сучасної нерівності й сексизму українського суспільства.

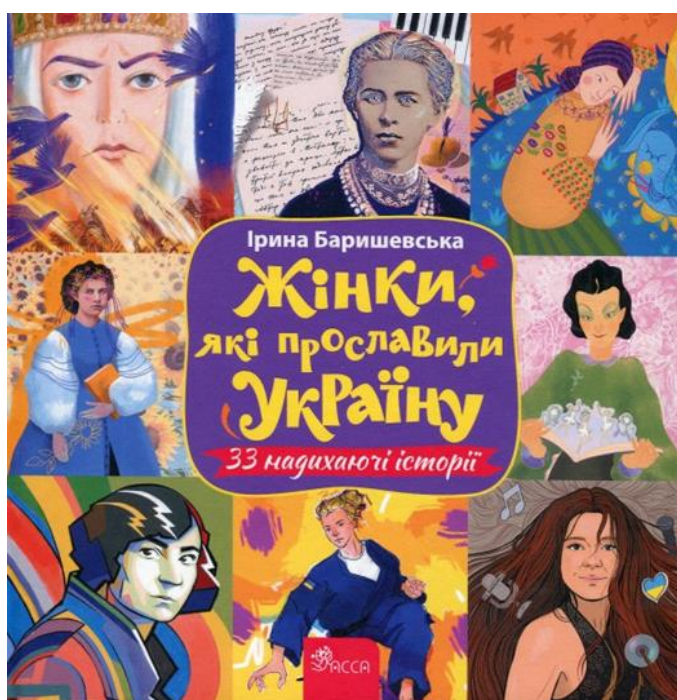

Роман Коваль. Жінки у визвольній війні. Історії, біографії, спогади 1917-1930. –Київ: Видавництво Марка Мельника, 2020. - 432 с.

Це унікальне видання є, по суті, першою спробою зібрання та систематизації значного обсягу найрізноманітніших матеріалів (документів, споминів, нарисів, світлин) про славних українок-революціонерок, які в буремні роки доби УНР і подальшої російсько-більшовицької окупації на рівні з чоловіками виборювали вільну Україну в лавах оборонців української держави і визвольного руху, проявляючи чудеса

хоробрості, відваги, розсудливості та милосердя. Тим, що вміли і воювати, і гоїти рани, будучи військовими командирами, розвідницями, зв'язковими, підпільницями, сестрами милосердя, присвячено понад 400 сторінок великоформатного видання, в якому крізь призму жіночих доль представлено один із найвеличніших і найтрагічніших періодів в історії України.

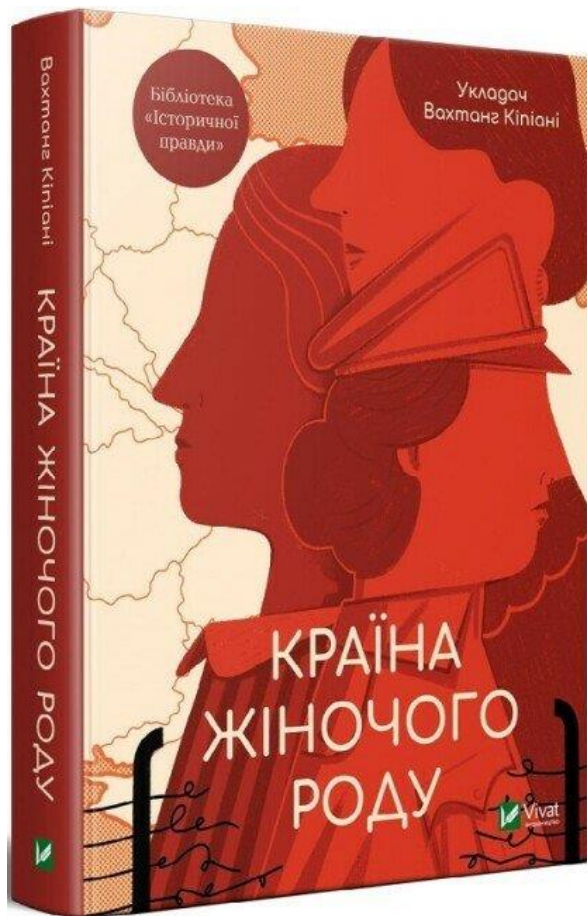
Це неймовірне зібрання, яке можна сміливо назвати історією українського героїчного жіноцтва, здатне захоплювати, дивувати і надихати – як жінок, так і чоловіків. І особливо може бути корисним для українських дівчат, яким сьогодні так потрібен яскравий приклад справжнього громадянства, патріотизму, героїчної звитяги і самопожертви, що сторіччя тому демонстрували українські жінки на полі бою, в льохах і катівнях контррозвідок у боротьбі «за краще завтра Нації».

Ірина Баришевська. Жінки, які прославили Україну. 33 надихаючі історії. – Харків: АССА, 2023. – 144 с .

На вас чекають історії 33 жінок, які зробили у своєму житті так багато важливого, що увійшли в історію. Вони не були схожі одна на одну, займалися різними справами та жили в різний час. Але все-таки мали чимало спільного: були сповнені неймовірної сили духу, визначного таланту й натхнення,

дуже наполегливо працювали та не боялися ризикувати. Водночас були не просто мрійницями, а вперто просували свої думки та боролися за втілення власних ідей. Їм удавалося ламати безліч стереотипів, обстоювати нові права, рухати вперед науку та мистецтво, підкорювати небо, дивувати світ красою та навіть рятувати життя. А ще всі героїні народилися в Україні, а об'єднує їх любов до рідного краю.

Країна жіночого роду. /укладач Вахтанг Кіпіані. –Харків: Vivat, 2021. -304 с.

"Країна жіночого роду" – це непересічна збірка інтерв'ю, свідчень, архівних документів та довідок, що розповідають про життя видатних українок ХХ століття, що відіграли важливу роль у творенні української історії. Це оповіді лікарки, вчительки, учасниць національно-визвольного руху, політичних ув'язнених, журналісток і культурних діячок. Це видання є спробою задокументувати та вивчити їхні досягнення в науці, політиці, культурі та громадській діяльності, щоби визнати та вшанувати

їхній внесок у розвиток України.

Збірка укладена українським журналістом, істориком, головним редактором інтернет-видання «Української правди» й упорядником дослідження «Справа Василя Стуса» Вахтангом Кіпіані. На його думку, ознайомлення з діяльністю та біографією видатних українських жінок допомагає відновити подекуди втрачені, проте по-справжньому важливі аспекти історії та події, пов'язані з діяльністю цих жінок, які часто залишалися відомими в межах вузьких кіл. Через призму історії та біографічного викладу письменник подає важливий аспект гендерної рівності та визнання важливості ролі жінок у суспільстві.

Квітка Цістик, Розалія Ліфшиць-Винниченко, Ірина Тимочко, Олена Теліга – ці та багато інших жінок завдяки своєму активізму та відданості глибоко вплинули на українське суспільство та історію. За допомогою інтерв'ю, архівних матеріалів та свідчень, зібраних на сторінках ресурсу "Історична Правда", читачі можуть дізнатися більше про ці незвичайні постаті.

Тарасенко, О. О.
Благословенне жіноче ім'я -
Україна. Жіночі портрети
країни. -Київ: Поліпрінт, 2021.
- 240 с.

Українська жінка — це особливий та унікальний феномен, який не має аналогів у світі. Своїм талантом українські жінки внесли вагомий вклад в культуру, мистецтво, науку, політику, літературу та інші сфери життя рідної країни та світу. Без перебільшення і з гордістю можна

констатувати, що про жінку-українку в світі ходять легенди.

Вони ставали королевами, дружинами відомих світових особистостей, робили наукові відкриття, створювали особливий літературний світ, підкорювали спортивні арени та сцени.

До вашої уваги тридцять портретів наших видатних співвітчизниць:.. Кожна доля яскрава та неповторна, віддзеркалює плин української історії та порухи душевних доль усіх героїнь. Розповідь ведеться дуже просто та невимушено, деякі біографічні факти представлено вперше.

Ця книга створена як образ країни в портретах 30 видатних жінок, таких як Леся Українка, Катерина Білокур, Софія Окуневська, Ліна Костенко, Лілія Подкопаєва, Христина Алчевська, Роксолана, Ада Роговцева, Тетяна Яблонська та інші.

Полонська-Василенко Н. Д. Видатні жінки України. –Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 162 с.

Книга Н. Полонської-Василенко містить звірені довголітніми дослідками матеріали про заслужених дочок українського народу. У ній автор відділила історичні події від легенд, вибравши лише ті постаті жінок, які справді відзначились глибоким розумом, політично-державницьким хистом, талантом. Кожна з них внесла значний здобуток у скарбницю української культури і науки.

Українські жінки у горнилі модернізації/ М. Байдак [та ін.] ; під заг. ред. Оксани Кісь; Нац. акад. наук України, Ін-т народознав., Укр. асоц. дослідників жіночої історії - Харків : Кн. клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2017. – 303 с.

Процеси модернізації стрімко увірвалися в усталене життя українських жінок, у повсякденний ритм, перекроїли систему цінностей, світогляд, сфери діяльності, змінили звичні й додали нові соціальні ролі. Дві світові війни, революції, Голодомор, радянська влада й окупація... Що взагалі означало "бути жінкою" в ті часи? Чи можна вкласти в шаблонний набір "жертва, героїня або зрадниця"?

Книга проливає світло на таємниче і, без перебільшення, героїчне минуле українського жіноцтва, торкається ключових питань, відповіді на які уточнюють причини, що зробили українських жінок такими, якими вони є.

Шила, Анна. Жінка війни. -3-е вид., допов. - Харків: Фоліо, 2019. - 401 с.

«Жінка війни» — перша в Україні книжка, де історія збройного протистояння на теренах нашої Вітчизни розповідається через долі жінок.. Вустами героїнь говорить Україна. Це голос, який варто почути і до якого варто дослухатися. Ця книга — не документальна проза, а художньо-публіцистична. Тут факти поєдналися з художніми домислами авторки. Ї

описані героїні синтезували в собі життєописи конкретних жінок із долями, переживаннями, емоціями сотень жінок України, які вирушили на Схід боронити свою країну. Кожна героїня книги — це символічний образ. У ньому — життя й емоції багатьох жінок-воїнів. Це величний образ України — української амазонки, в якій живуть краса і сила. В одній руці вона тримає дитину, а в іншій — гвинтівку.

Незламні. Книжка про спротив українських жінок у війні з російськими загарбниками». –Київ: Yakaboo Publishing, 2023. – 336 с.

«Незламні» - книжка про спротив українських жінок у війні з російськими загарбниками» – це про єдність та роль жінки в цій героїчній боротьбі проти російських загарбників. Це книга про українок, про силу українського духу, про жіночу єдність, про стійкість, коли треба покинути домівку і рятувати сім'ю, а потім країну, про якості, які українки відкрили в собі з початком війни, про те, як вони допомагають армії та мріють

відновлювати країну. До збірки увійшли 30 історій жінок-військових, парамедиків, волонтерів, засновниць фондів і притулків, адвокатів, які представляють права українського народу у різних країнах, про жінок, які організують марші, щоб голос України почули всюди. Видання має привернути увагу світової спільноти до всеохопної діяльності українських жінок, які пішли до лав ЗСУ чи тероборони, збирають гуманітарну допомогу, а потім під кулями її розвозять, рятують з-під завалів поранених, надають медичну допомогу, ціною власної безпеки евакуюють дітей, літніх людей, тварин. Українки відкрили в собі такі якості, про які навіть не думали.

Українка : жінка-волонтер, жінка-герой : нариси, вірші, спогади, світлини. - Лубни : Інтер Парк, 2018. - 111 с.

До книжки "Українка: жінка-волонтер, жінка-герой" увійшли кращі твори-переможці однойменного творчого конкурсу, організованого та проведеного Жіночим товариством імені Ольги Басараб та Олени Теліги з метою висвітлення ролі жіночого волонтерського руху під час подій на Сході України 2014-2017 рр.

Книга стала своєрідним живим журналом про жінок, які допомагають пораненим у Київському військовому госпіталі, які плетуть маскувальні сітки й "кікімори", збирають передачі на передову, поспішають через непролазну багнюку розбитими снарядами дорогами з необхідним для наших захисників. Жінки стають волонтерами, незважаючи на вік, соціальне і матеріальне становище, навіть на інвалідність, як Оксана Радущинська – героїня одного з есеїв.

Ірина Ігнатенко. Жіноче тіло у традиційній культурі українців. – Харків: КДС, 2016. –224 с .

Цікавитесь традиціями, звичаями та культурою? Тоді Вам сподобається ця етнографічна книжка. Автори роблять детальний розбір найбільш табуованої сфери життя українських жінок в доіндустріальні часи.

«Жіноче тіло у традиційній культурі українців» – це одна з найпопулярніших сучасних книжок про українську народну культуру. Зі сторінок цієї книжки ви дізнаєтесь, як сприймалась жінка в різному віці у традиційному суспільстві, якою була сексуальна культура українців і чи

існувало дошлюбне інтимне життя в наших пращурів. Це дослідження може шокувати, адже воно розкриває ті аспекти традиційної культури, які зазвичай цнотливо приховувались від читачів. Зі сторінок книжки ви дізнаєтесь про засоби контрацепції, аборти та венеричні хвороби, які траплялись з дівчатами в давнину. Тут описані шлюбні традиції, зокрема відомий обряд «комори», що супроводжувався цікавими сороміцькими піснями. А ще Ігнатенко показує нам, чим справді займалась молодь на вечорницях і що з цього суспільство толерувало.

Прочитавши цю книжку, ви краще зрозумієте дивовижну українську міфопоетичну картину світу, зможете розкодувати її символіку та збагатити власну духовну культуру.